

A Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium
pedagógiai programjának tervezett kiegészítése
a kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos tevékenységekről

„ Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” (Harsányi István)

Iskolánkban már régóta nagy hagyományai vannak a tehetséggondozásnak. Mindhárom fő irányban jelentős a tehetséggondozó tevékenységeink köre:

- *intellektuális tehetségek*: több tantárgyból rendszeresen érünk el országos eredményeket tanulóinkkal, különösen igaz ez a nyolcosztályos gimnáziumi képzésre. A legjelentősebb megmérettetés az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny, amelyen több tantárgyból értünk már el előkelő helyezéseket az országos döntőben, plusz felvételi pontokhoz juttatva így a tanulóinkat.

- *művészeti tehetségek*: iskolánkban jelentős a régóta országos és határon túli sikereket is elérő leánykarunk, illetve képzőművészeti foglalkozásainkat külsős érdeklődők is látogatják.

- *sporttehetségek*: iskolánk profilja nem ez, de támogatjuk az országos szinten versenyző sportolóinkat.

Személyi feltételek

Gimnáziumunkban jelenleg egy tehetségfejlesztő szakértő dolgozik, aki a szakvizsgáját erre a tevékenységre építve szerezte. Több pedagógus teljesített sikeresen tehetség témakörben tanfolyamokat, illetve többször volt ez a témája szakmai értekezleteknek, amelyeket a tantestületnek szerveztünk. A diákok mentorálását a magasan kvalifikált pedagógusok végzik, akik folyamatosan fejlesztik szaktárgyi, pedagógiai, módszertani tudásukat. A munkát pszichológus segíti, a tehetségszűrés, egyes vizsgálatait hajtja végre, illetve a tanácsadásban is aktívan részt vállal. Szükség esetén különböző civil szervezetekkel vesszük fel a kapcsolatot, akik segíteni tudják a tevékenységünket.

A tehetséggondozás megvalósulásának lépései

Munkánk során a 3D modell pontjai érvényesülnek (a. Description, b. Discovery, c. Development): elsőként definiáljuk a saját körülményeinknek megfelelő tehetség- modellt, meghatározzuk, hogy milyen típusú tehetségekkel tudunk foglalkozni, kompetenciáinknak megfelelően. Ezt követően a megfelelő módszereket alkalmazva létrehozuk az iskola tehetségprogramjaiba beválogatott tanulók csoportját. Végül meghatározzuk a folyamatban résztvevő felnőttek körét, feladatait; az eredményeket nyomon követjük, folyamatosan felülvizsgáljuk és módosítjuk a további munkát.

a) A munkánk során a Renzulli-modell háromkörös elméletét kiegészítő Mönks és Czeizel Endre által továbbfejlesztett $4 \times 2 + 2$ modellt tekintjük kiindulási pontnak. Alapvető fontosságú a tanulók általános értelmessége (intelligenciája), speciális képességei, amelyek megha-

tározzák, hogy végül melyik tehetségterületen lehetnek sikeresek, továbbá jelentős még a magas szintű kreativitás és a feladat iránti elkötelezettség, motiváció. Ezeket a belülről fakadó tulajdonságokat egészítette ki a fent említett két kutató az eredményes munkát befolyásoló környezeti tényezőkkel: a család, az iskola, a társak és a társadalom hatásával.

Iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket figyelembe véve a Gardneri intelligencia-típusok közül a következőkkel kívánunk foglalkozni:

- logikai-matematikai,
- természettudományos,
- zenei,
- nyelvi,
- térbeli-vizuális.

b.) A tehetséggondozásba körülbelül tanulóink 10 %-át kívánjuk valamilyen formában bevonni. A beválogatás a következő módszerek felhasználásával történik:

- pszichológus által végzett vizsgálatok (pl. intelligencia, kreativitás, stb.),
- tehetségfejlesztő szakértő által felvett tesztek eredményei (pl. tanulási stílus, tanulási stratégia, motiváció, Renzulli skála, stb.),
- eddigi tanulmányi eredmény, versenyeredmények,
- osztályfőnök, szaktanár, mentor javaslata.

Az adott program, illetve tehetség típus határozza meg a fentiek közül a releváns módszerek alkalmazását.

c.) A következő módokon valósítjuk meg a tehetséggondozást:

1.- komplex csoportos tehetséggondozó program a belépő tanulók részére (a beválogatás után terület-általános foglalkozásokon vesznek részt a tanulók epochális rendszerben, pl. tanulásmódszertan, kreativitásfejlesztés, kommunikáció, drámapedagógia, társas kapcsolatok fejlesztése);

2.- terület-specifikus csoportos tehetséggondozás (megfelelő érdeklődés esetén szakköröket, foglalkozásokat indítunk különböző témakörökben: pl. matematika, biológia, kémia, idegen nyelv, média, rajz, elsősegélynyújtás, énekkar stb.);

3.- terület-specifikus egyéni tehetséggondozás iskolánk mentortanárainak részvételével, egyéni fejlesztési tervet készítünk szükség esetén;

4.- egyéb: kapcsolattartás a szülőkkel, tehetség tanácsadás, pályaorientációs tanácsadás.

Az egyéni tehetséggondozás során a szakirodalomban leírt négy elvet igyekszünk követni, amelyhez szükség esetén külsős szakemberek segítségét is igénybe vesszük:

- az erős oldal fejlesztése (ehhez ért legjobban a kiválasztott mentortanár, ő követi nyomon a diák fejlődését, kidolgozza a diák fejlesztési tervét, értékeli munkáját, támogatja a tehetségének kibontakoztatását);
- a gyenge oldal fejlesztése (esetleg fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus segítségét igénybe véve, különös tekintettel a kettős különlegességű tehetséges tanulókra);
- a társas kapcsolatok erősítése közös programok szervezésével (élménypedagógia, táborozás, természetjárás, önkéntes környezetvédelmi munka, stb.);
- kikapcsolódást szolgáló közös tevékenységek akár az előzőkhez kapcsolódva (pl. színház-, múzeumlátogatás, játékos vetélkedők, stb.).

Kapcsolat más iskolák tanulóival:

A körzetünkben, a kistérségben tanuló diákok számára a következő programokat szervezzük:

- városi tehetséggondozó szakkör matematikából,
- történelmi, illetve helytörténeti vetélkedők,
- irodalmi versenyek,
- természettudományos komplex tehetségfejlesztő foglalkozás 8. osztályos tanulók részére,
- Tóth- Czifra Mihály Matematika Emlékverseny,
- egyéni terület-specifikus tehetséggondozás iskolánk mentortanárainak közreműködésével (nyári tehetséggondozó táborral kiegészítve),
- GimInfo verseny (informatika tanulmányi verseny az általános iskolák 8. osztályos tanulói részére).

Az elért eredmények disszeminációja

A tehetséges tanulóink fejlődését, eredményeit nyomon követjük. Lehetőséget biztosítunk bemutatkozásuknak (koncert, kiállítás, előadás). Az elvégzett munkáról tájékoztatjuk a szülőket és a más iskolában tanuló gyerekek tanárait.

Az aktuális információkat közzétesszük az iskolánk honlapján, beszámolunk a megvalósult programokról, valamint ezeket szükség szerint továbbítjuk a helyi médiának.